

Komentář rozsudku Soudního dvora EU C-522/21 - k minimální paušální výši náhrady (čtyřnásobku licenčního poplatku)

Commentary to the Judgment of the Court of Justice EU C-522/21 - on the Minimum Flat-rate Amount of Compensation (Four Times the Royalty)

Michal ČERNÝ¹

ABSTRAKT

Článek se zabývá analýzou rozsudku Soudního dvora C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)), ve kterém Soudní dvůr řešil otázku přípustnosti ustanovení paušalizující náhradu škody na čtyřnásobek licenčního poplatku.

ABSTRACT

The article analyses the CJ EU judgment C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)), in which the Court addressed the question of the admissibility of a provision flat-lining damages to four times the royalty.

Klíčová slova

Odrůda rostliny; odrůdové právo Společenství; licenční poplatek; množení produkčního materiálu; náhrada škody; paušální náhrada; právo zemědělce použít k setbě produkt sklizně, který ve svém vlastním hospodářství získal vyšlechtěním rozmnožovacího materiálu odrůdy; rozsudek Soudního dvora C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)).

Key words

Plant variety; Community plant variety right; royalty; reproduction of production material; compensation for damages; flat-rate compensation (four times the royalty); farmer's right to use for sowing the product of a harvest which he has obtained on his own holding by breeding the propagating material of a variety; Court of Justice judgment C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)).

I. Úvodem

Dne 31.03.2022 vydal čtvrtý senát Soudního dvora EU rozsudek ve věci C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)), který se týká určení výše škody při nezaplaceném licenčním poplatku za užití chráněného odrůdového práva Společenství. Protože evropsko-unijní právo duševního vlastnictví používá paušální náhrady (násobky)

odvozené od licenčních poplatků, zasluhuje si tato problematika určitou míru naší pozornosti.

Účelem tohoto příspěvku je provést analýzu shora uvedeného rozsudku a poukázat na možnosti jeho aplikace v národních úpravách, případně zhodnotit jeho význam pro širší kontext aplikace práva duševního vlastnictví obecně.

* Publikovaný komentář nepodliehal recenznému konaniu.

1 JUDr. Michal Černý Ph.D. je odborným asistentem Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, patentovým zástupcem (M+D) a ETMA & EDA - kvalifikovaným zástupcem před EUIPO

Úvodem je třeba poukázat, že právní rámec (objektivní) odrůdového práva Společenství vytváří:

- Nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství
- Nařízení Komise (ES) č. 1768/95 ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchylku podle čl. 14 odst. 3 nařízení (ES) č. 2100/94 o odrůdových právech Společenství

Subjektivní odrůdové právo Společenství náleží dle čl. 11 Nařízení (ES) 2100/94 tomu, kdo vyšlechtil nebo objevil a vyvinul (novou odrůdu). Toto (subjektivní) odrůdové právo Společenství

- zahrnuje - m.j. souhlas s produkcí a množením materiálu (i sklizeného) dle čl. 13 Nařízení (ES) 2100/94,
- umožňuje vázat souhlas (majitele odrůdového práva) závislým na podmínkách a omezeních, tedy umožňuje majiteli fakticky vymezit podmínky licence.

Podle čl. 13(2) Nařízení (ES) 2100/94 může zemědělec k zajištění zemědělské produkce pro účely množení na šlechtitelských polích ve svém vlastním hospodářství použít produkt sklizně, který ve svém vlastním hospodářství získal vyšlechtěním rozmnožovacího materiálu odrůdy (kromě hybridu nebo syntetické odrůdy) - vztahuje se na obiloviny, píce, brambory, a konečně olejnaté a prádne rostliny - uvedené v čl. 14(2) Nařízení (ES) 2100/94.

Podle čl. 114 Nařízení (ES) 2100/94 jsou malí [ostatní] zemědělci povinni zaplatit držiteli odrůdového práva přiměřenou úhradu, která musí být zjevně nižší než částka, která se v téže oblasti požaduje za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu téže odrůdy.

Podle čl. 94 Nařízení (ES) 2100/94 (1) Kdo (a) ohledně odrůdy, které bylo uděleno odrůdové právo Společenství, provede úkony uvedené v čl. 13 odst. 2 Nařízení (ES) 2100/94, aniž by k tomu byl oprávněn, může být držitelem žalován za protiprávní jednání nebo o zaplacení přiměřené náhrady nebo oboje. Podrobnosti stanoví čl. 18 (prováděcího) Nařízení Komise (ES) 1768/95. Toto ustanovení v odst. (2) normuje, následující: „Pokud dotyčná osoba se zřetelem na odrůdu nebo více odrůd téhož držitele odrůdového práva opakovaně úmyslně poruší povinnost podle čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážky [...] nařízení [č. 2100/94], je vůči držiteli odrůdového práva povinna k úhradě další škody podle čl. 94 odst. 2 [...] nařízení [č. 2100/94]; tato povinnost úhrady zahrnuje alespoň paušální částku, která se vypočítává na základě čtyřnásobku průměrné částky poplatku, požadované na stejném území za licenční výrobu odpovídajícího množství rozmnožovacího materiálu chráněné odrůdy dotyčných rostlinných druhů, aniž je dotčena vyšší náhrada škody.“

II. Skutek, spor a předběžná otázka

MS je zemědělec, který v sezónách 2013/14 - 2015/16 vysel odrůdu ozimého ječmene KWS Meridian, která je

chráněná odrůdovým právem Společenství podle Nařízení (ES) 2100/94. Při setbě MS zpracoval v jednotlivých sezónách 24,5 / 26 / 34 a 45,4 metrických centů osiva této odrůdy.

Společnost STV je sdružení držitelů odrůdových práv, která je oprávněná hájit jejich zájmy - zejména podávat žádosti o informace, vyzývat k platbám poplatků atd.

MS zaplatil částky, které odpovídaly licenčnímu poplatku za použití osiva odrůdy ozimého ječmene KWS Meridian, které byly vypočteny stejným způsobem jako částka za hospodářský rok 2015/2016. STV však požadovala doplatek do výše 4 násobku licenčního poplatku - dle čl. 94 odst. 2 Nařízení (ES) 2100/94, ve spojení s čl. 18 odst. 2 Nařízení Komise (ES) 1768/95, přičemž zaplacenou část poplatku odečetla.

MS odmítl zaplatit požadovaný doplatek, protože zaplacením přiměřené náhrady ve smyslu čl. 94 odst. 1 Nařízení (ES) 2100/94 nahradil zaplacení poplatku za výsev podle čl. 5 odst. 5 Nařízení Komise (ES) 1768/95. MS také tvrdil, že dodatečná paušální penalizující náhrada škody není slučitelná s judikaturou Soudního dvora EU. Dle názoru MS je požadovaný licenční poplatek již z povahy z povahy subjektivní.

Spor o dlužný poplatek řešily mezi shora uvedenými účastníky soudy Spolkové republiky Německo. Společnost STV zažalovala zemědělce MS.

Prvoinstanční Landgericht Kaiserslautern (Zemský soud v Kaiserslauternu, Německo) v podstatě vyhověl žalobci (STV) dne 04.12.2020. MS proti rozsudku podal odvolání k Falckému Vrchnímu zemskému soudu ve Zweibrückenu, Německo (Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken). V odvolání se domáhal prohlásit sporné ustanovení (čl. 5 odst. 5 Nařízení Komise (ES) 1768/95) za neplatné, z důvodu jeho neslučitelnosti s čl. 94 odst. 2 Nařízení (ES) 2100/94, jenž neumožňuje přiznat držiteli paušální penalizující náhradu škody - tedy v projednávané věci ve výši čtyřnásobku poplatku, který by bylo nutno zaplatit za licenční výrobu (dále jen „licenční poplatek“).

Falcký Vrchní zemský soud ve Zweibrückenu (Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken) řízení přerušil a podal Soudnímu dvoru EU následující předběžnou otázku: „Je čl. 18 odst. 2 nařízení [č. 1768/95] v rozsahu, v němž lze za podmínek v něm uvedených požadovat minimální náhradu škody ve výši čtyřnásobku licenčního poplatku, slučitelný s nařízením [č. 2100/94], a zejména s jeho čl. 94 odst. 2 první větou?“

III. Argumenty Soudního dvora a jeho rozsudek

Soudní dvůr se zabýval zejm. povahou čl. 18 odst. 2

Nařízení Komise (ES) 1768/95. Dospěl k závěru, že sporné ustanovení v rozsahu, v němž dlužnou náhradu škody stanoví v návaznosti na licenční poplatek - tedy na jeho čtyřnásobek, zavádí nevyvratitelnou domněnku, pokud jde o minimální rozsah škody vzniklé držiteli. Tím ovšem sporné ustanovení (čl. 18 odst. 2) omezuje posuzovací pravomoc soudu, jemuž byla věc předložena k rozhodnutí, a to v rozporu s čl. 94 odst. 2 **Nařízení (ES) 2100/94**. Tento závěr nezmění dle Soudního dvora ani okolnost, že se sporné ustanovení použije pouze v případech opakovaného a úmyslného porušení povinnosti zaplatit přiměřenou úhradu z titulu odchylky stanovené v čl. 14(3)(čtvrté odrážky) **Nařízení (ES) 2100/94** - jak ostatně uvedla STV i Komise.

Soudní dvůr argumentaci uzavřel, že Komise přijetím sporného ustanovení překročila s ohledem na čl. 94 odst. 2 **Nařízení (ES) 2100/94** meze své prováděcí pravomoci.

Proto Soudní dvůr k předběžné otázce ve výroku rozsudku uvedl, že „Článek 18 odst. 2 **Nařízení Komise (ES) 1768/95** ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchylku podle čl. 14 odst. 3 **Nařízení (ES) 2100/94** o odrůdových právech Společenství, ve znění nařízení Komise (ES) č. 2605/98 ze dne 3. prosince 1998, je neplatný.“

IV. Závěrem

Česká úprava odrůdového práva - zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin, umožňuje ustanovením § 19a pěstiteli využít farmářské osivo, přičemž je pěstitel povinen uhradit držiteli šlechtitelských práv přiměřenou úhradu, která zpravidla činí 50 % z obvyklé ceny licence certifikovaného rozmnožovacího materiálu příslušné odrůdy.² Česká národní úprava tak výši v zásadě stanoví, byť z pravidla 50% umožňuje v odůvodněných případech výjimky.

Pokud jde o paušální náhrady v právu duševního vlastnictví EU obecně (tedy mimo rámec odrůdového práva), jsou tyto v harmonizovaných úpravách duševního vlastnictví obsaženy také ve vnitrostátních úpravách členských států. To platí jak ve vztahu k průmyslovému vlastnictví, tak také k právům autorskoprávní povahy.

Pokud jde o ochranu průmyslového vlastnictví, **Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004, o dodržování práv k duševnímu vlastnictví** je v českém právu transponována zákonem č. 221/2006 Sb.,

o vymáhání práv k průmyslovému vlastnictví a ochraně obchodního tajemství. Ustanovení § 5 odst. 2 a 3 zákona 221/2006 Sb. sice používá možnost paušální náhrady vy počítávané ze základu tvořeného licenčním poplatkem, je však vázána na návrh (oprávněného) a na splnění dalších podmínek. Oba odkazované odstavce přitom při stanovení minimálních výší rozlišují mezi:

- porušením, o kterém rušitel nevěděl a nemohl vědět (minimální náhrada ve výši licenčního poplatku, který by byl obvyklý při získání licence k užívání práva v době neoprávněného zásahu do něj) a
- porušením jiným - tedy o němž v zásadě buď rušitel věděl nebo vědět mohl - v tomto případě je minimální náhrada ve výši nejméně dvojnásobku licenčního poplatku, který by byl obvyklý při získání licence k užívání práva v době neoprávněného zásahu do něj.³

Ačkoliv je i v případě zásahu do průmyslového práva stanovena minimální výše náhrady, prostor pro rozlišení vědomého a nevědomého porušení je více než dostatečný. Navíc v případě nevědomého porušení je paušální náhrada pouze rovna výši licenčního poplatku, který měl být zaplacen.

Autorsko-právní úprava (§ 40 odst. 4 zákona č. 121/2000 Sb., Autorský zákon)

- umožňuje autoru domáhat se místo skutečně ušlého zisku náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem a
- postuluje minimální výši bezdůvodného obohacení vzniklého rušiteli, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, na dvojnásobek obvyklé licenční odměny.

Protože jsou národní úpravy jsou harmonizovány a minimální násobky normovány přímo příslušnými směrnicemi, nelze závěry z analyzovaného rozsudku Soudního dvora přímo přenést do národních úprav ochrany předmětů průmyslového vlastnictví a autorsko-právních předmětů.

Význam shora analyzovaného rozsudku tak spočívá spíše ve filozofickém pojetí, zejména pak ve vztahu k vazbě minimální výše náhrady na subjektivně určenou výši licenčního poplatku - vlastníkem příslušného předmětu. Nelze totiž odhlédnout od faktu, že vlastníkem nehmotného předmětu duševního vlastnictví (majitel práva) bude v určitých případech vykonávat faktický monopol a požadovaná výše licenčního poplatku (subjektivně jím určená), resp. její případné násobky, tedy nesmí být zneužitím dominantního

² toto ustanovení rovněž odkazuje na čl. 14 **Nařízení (ES) 2100/94**

³ § 5 odst. 2 zákona 221/2006 Sb. stanoví minimálně dvojnásobek obvyklého licenčního poplatku, minimální harmonizovaný rámec určený čl. 13 odst. 1 druhý pododstavec písm. b) Směrnice je roven licenčnímu poplatku

postavení. Zneužitím dominantního postavení se zabýval např. Macek⁴ a ostatně ho také v prvním případě (ochranných známek) judikovaly české soudy.⁵ Tento prvek je přítomen obecně u více předmětů průmyslového vlastnictví.

Použité zdroje

Odborné články

1. Macek, J. K výkonu práv vlastníka ochranné známky osobou s dominantním postavením na trhu In Průmyslové vlastnictví, 2020, 2, s. 58-69

Právní předpisy

2. Nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství
3. Nařízení Komise (ES) č. 1768/95 ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchylku podle čl. 14 odst. 3 nařízení (ES) č. 2100/94 o odrůdových právech Společenství
4. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES
5. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004, o dodržování práv k duševnímu vlastnictví

6. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/943 ze dne 8. června 2016 o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před jejich neoprávněným získáním, využitím a zpřístupněním
7. Zákon č. 121/2000 Sb., Autorský zákon
8. Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství
9. Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin

Soudní rozsudky

10. Rozsudek Soudního dvora EU (čtvrtého senátu) C-522/21 (Saatgut-Treuhandverwaltung (KWS Meridian)) ze dne 21.03.2023, dostupný on-line na adrese: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=271336&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3302687>
11. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.5.2019 sp. zn. 23 Cdo 5955/2017
12. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23.5.201 sp. zn. 3 Cmo 132/2016

Ostatní

13. Soudní dvůr Evropské unie. Press Release 50/23. Lucemburk, 20.03.2023, dostupné on-line na adrese: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-03/cp230050en.pdf>

4 K tomu více viz. Macek, J. K výkonu práv vlastníka ochranné známky osobou s dominantním postavením na trhu In Průmyslové vlastnictví, 2020, 2, s. 58-69
5 Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.5.2019 sp.zn. 23 Cdo 5955/2017, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23.5.201 sp.zn. 3 Cmo 132/2016

OLOMOUCKÉ PRÁVNICKÉ DNY 2023

XVI. ROČNÍK MEZINÁRODNÍ
VĚDECKÉ KONFERENCE

18.–19. KVĚTNA 2023

epravo.cz

CODEXIS®

PRÁVNÍ PROSTOR

Právník
VYŠŠÍ ŠKOLA PRÁVNÍ
2017/2018, 2018/2019